

1.12.2016

Perustelut EU-eläkesiirtolain mukaisille erityisperusteiden muutoksille

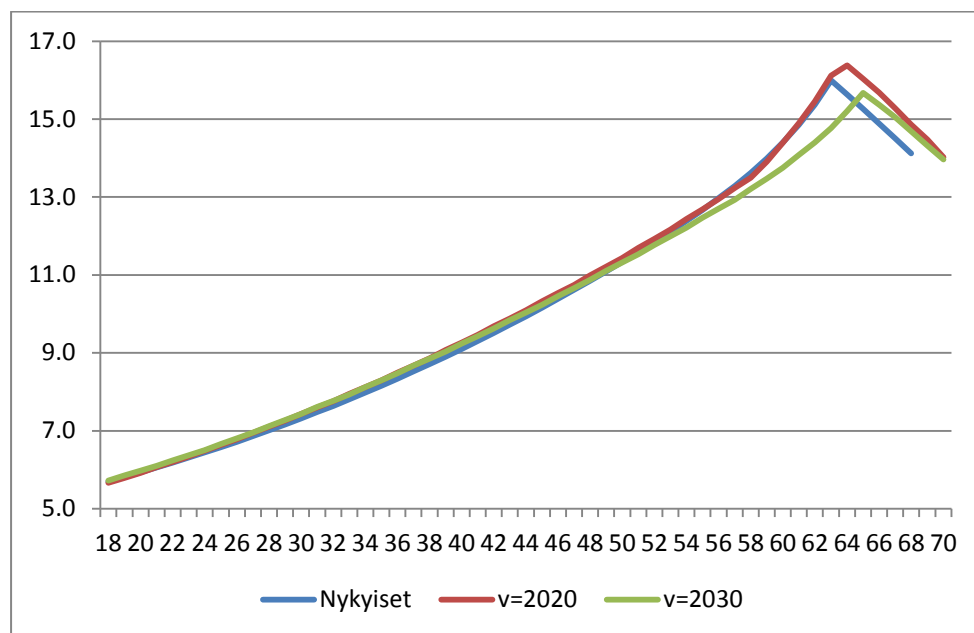
EU-eläkesiirtolain mukaisia perusteita sovelletaan kun virkamies, työntekijä tai yrittäjä siirtyy Euroopan unionin palvelukseen ja hänen Suomessa karttanutta eläkeoikeuttaan vastaava pääoma-arvo korkoineen siirretään Euroopan unionin eläkejärjestelmään. Perusteita sovelletaan myös, jos unioniin siirretty pääoma-arvo palautetaan virkamiehen tai työntekijän lähdettyä pois unionin palveluksesta.

Laki eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä tuli voimaan 1.3.1999 (165/99). Lakia on muutettu viimeksi 1.1.2012 (1427/2011).

Edellinen erityisperusteiden muutos on tehty vuonna 2012. Tuolloin muutoksilla varauduttiin yli 62-vuotiaiden henkilöiden siirtoihin ja palautuksiin. Tässä peruste-esityksessä on otettu huomioon vuoden 2017 eläkeuudistus ja EU-siirtolakiin tehdyt muutokset.

Muutokset

Peruste-esitys sisältää useita muutoksia. Muutosten yhteisvaikutuksena siirtokertoimien arvoihin ei tulisi lähiaikoina merkittävää eroa nykyisiin verrattuna. Myöhempinä vuosina lähempänä eläkeikää olevilla siirtokertoimien arvot laskevat. Muutosten vaikutus näkyy kuvasta 1.

Kuva 1: Siirtokertoimien arvot nykyisen perusteen sekä uuden peruste-esityksen mukaan. Pystyakseli kuvaa kertoimien arvoja vuositasetta ja vaaka-akseli henkilön ikää.

1.12.2016

Eläkeuudistuksen huomiointi

Nykyinen siirtomäärien laskentatekniikka ei sovellu vuoden 2017 eläkeuudistuksen mukaiseen tilanteeseen. Tämän johdosta elinaikakerroin ja etuuksien tasoon vaikuttavat indeksit huomioitaisiin jatkossa tarkemmin.

Elinaikakerroin voidaan irrottaa pääoma-arvokertoimien laskennasta ja käyttää sellaisenaan siirtomäärän laskennassa. Elinaikakerrointa ei ole vahvistettu suurimmalle osalle siirron hakijoita, joten perusteessa on arvioitava tulevien elinaikakertoimien arvoja. Arviot perustuisivat viimeisimpään väestöennusteeseen siten, kun ETK:n pitkän aikavälin laskemissa (PTS) tehdään.

Palkkakertoimen vaikutus on nykyisissä perusteissa otettu huomioon laske-
 malla kertoimet kahdella korolla ja painottamalla niitä ikäkohtaisesti. Tämä
 malli ei sovellu eläkeuudistuksen mukaiseen tilanteeseen, joten laskentatek-
 niikkaa on muutettava. Pääoma-arvokertoimet laskettaisiin jatkossa työelä-
 keindeksin mukaisella korolla ja muunnettaisiin vastaisen ajan korjauskertoimella.

Vanhuuseläkeikä on nykyisissä perusteissa aina 63 vuotta. Jatkossa ikäluokki-
 en alimmat vanhuuseläkeiät voidaan ottaa huomioon henkilön syntymävuoden
 mukaan. Jos siirron hakijan alinta vanhuuseläkeikää ei ole vielä vahvistettu,
 niin se arvioitaisiin vastaavasti kuin PTS-laskennassa.

Taloudelliset oletukset

Nykyisissä perusteissa laskuperustekorko perustuu eläkevarojen 4,0 prosentin
 reaaliseseen tuotto-oletukseen ja palkkojen 1,75 prosentin reaaliseseen kasvuun.
 Oletukset eivät vastaa tämän hetken näkymiä, joten niitä tarkistettaisiin syksyn
 2016 PTS-laskennan mukaisesti.

Taloudelliset oletukset jaettaisiin jatkossa kahteen eri ajanjaksoon, lähivuosien
 noin seuraavan kymmenen vuoden ajanjaksoon ja myöhempään pidemmän ai-
 kavälin ajanjaksoon.

	Varojen reaalityttö	Ansioiden reaalitykasvu
Lähivuodet	3,0 prosenttia	1,0 prosenttia
Myöhemmät vuodet	3,5 prosenttia	1,5 prosenttia

Uusien taloudellisten oletusten myötä laskuperustekorön ja palkkakorjauster-
 min arvot laskettaisiin seuraavasti.

$$b_1 = \left[\frac{2}{3} \left(\frac{1,035}{0,8 + 0,2 \cdot 1,015} \right) + \frac{1}{3} \left(\frac{1,030}{0,8 + 0,2 \cdot 1,01} \right) \right] - 1 \approx 0,031$$

$$\rho = \frac{1}{2} \left(\frac{0,2 + 0,8 \cdot 1,015}{0,8 + 0,2 \cdot 1,015} \right) + \frac{1}{2} \left(\frac{0,2 + 0,8 \cdot 1,01}{0,8 + 0,2 \cdot 1,01} \right) \approx 1,008$$

Demograafiset oletukset

1.12.2016

Siirtoperusteissa viitataan TyEL:n yleisiin laskuperusteisiin. Vuoden 2016 lopussa TyEL:n laskuperusteiden kuolevuusmalliin tuli muutos. Vastaava muutos on sisällytetty siirtoperusteluonnokseen.

Ikäsiirtojen käsittelyssä esitys poikkeaa teknisesti TyEL:n erityisperusteista. Siirtoperusteissa ikäsiirrot esitettäisiin ikäluokkakokohtaisesti vuosikymmenyksen tarkkuudella. Näin siirtokertoimien kuvaaja saadaan tasaiseksi sen sijaan, että kuvaajassa on kymmenen vuoden välein pykäliä.

Siirtomäärissä huomioidaan myös työkyvyttömyysriskiä. Peruste-esityksessä työkyvyttömyysparametrien b3, b4 ja b5 arvoja on tarkistettu siten, että ne vastaisivat paremmin eläkejärjestelmän lähivuosien toteutuneita alkavuuksia. Alkavien työkyvyttömyyksien kesto-oletuksiin vaikuttavat parametrit b6, b7 ja b8 osoittautuivat riittävän toimiviksi siirtomäärien laskennassa.

Muuta

Nykyisissä perusteissa siirtokertoimien arvot on taulukoitu liitteeseen. Tässä esityksessä siirtokertoimet riippuvat henkilön iän lisäksi myös syntymävuodesta, joten kertoimien lukumäärä kasvaa moninkertaisesti. Siirtokertoimien arvoja ei kuitenkaan käytännön kannalta tarvitse esittää perusteessa vaan riittää, että ETK ylläpitää siirtomäärien laskentapohjaa ja varmistaa, että laskentapohja on eläkelaitosten käytettävissä.

Siirtomäärien laskennassa otetaan huomioon perhe-eläkkeen alkaessa tapahtuva yhteensovitus. Peruste-esityksessä ns. yhteensovitusparametri asetettaisiin vastaamaan viimeisimpiä tilastoja.

Esityksen mukaan siirtomäärän laskennassa elinaikakertoimen arvona käytettäisiin liitteen mukaista arvioitua arvoa vaikka syntymävuosiluokalle olisi vahvistettu muu arvo. Kuolevuusperusteen oletus vastaa likipitään elinaikakertoimelle arvioituja arvoja ja koska kuolevuusperustetta ei tarkistettaisi vuosittain vahvistetun elinaikakertoimen arvon kanssa, ei myöskään EU-siirtoperusteen elinaikakertoimen vuosittainen päivitys olisi kokonaisuuden takia tarpeen.

Myös iän määritelmää tarkistettaisiin, koska nykyinen määritelmä ei toimi laskennassa elinaikakertoimen osalta. Lisäksi se lieventäisi siirtomäärän laskentapäivään liittyvän valinnaisuuden vaikutusta.

Laskentaoletusten muutostiheys

Perusteoletuksien toteumaa ja näkymiä tulee seurata. Merkittävistä muutoksista tulee tehdä uusi peruste-esitys.

Voimaantulosäännös

Perustetta sovelletaan niihin eläkeoikeuden siirtoihin ja palautuksiin, joita koskeva hakemus on tehty 1.1.2017 tai sen jälkeen.